

CAPUT III.

DE SUBJECTO SACRAMENTORUM.

193. Subjecti nomine hic ille venit, qui est suscipiens sacramenti, vel certe ejus suscipiendi capax est; estque solus homo viator; nam *omnis pontifex pro hominibus constituitur in iis, quae sunt ad Deum*, ait Apost. ad Hebr. 5. 1. Et vero nec angelis, cum incorporei sint, signa sensibilia gratiae applicari possunt; nec creaturis ratione parentibus, cum sint incapaces gratiae; nec hominibus mortuis; quia, cum in termino sint, proficere in gratia non possunt, nec proinde percipere sacramentorum fructum. Non tamen homo quilibet cuiuslibet sacramenti subjectum est; non baptizatus enim nullum suscipere potest, cum Baptismus ceterorum janua sit; nec femina capax est Ordinis; nec religiosus, nec constitutus in majori ordine in Ecclesia latina, Matrimonii; nec homo sanus Extremae Unctionis. De subjecto igitur hic tantum sequentia expendenda remanent. 1º. Quid requiratur ex parte subjecti, ut sacramentum recipiat valide? 2º. Quid, ut recipiat licite et fructuose?

ARTICULUS I.

QUID REQUIRATOR EX PARTE SUBJECTI, UT SACRAMENTUM RECEPIAT VALIDE?

196. Dico I. In adultis ad suscipiendum sacramentum valide requiritur, et sufficit positiva aliqua voluntas et intentio illud suscipiendi; nec sufficit sola negatio voluntatis contrariae, excepto sacramento Eucharistiae et Poenitentiae.

Prob. Ex Conciliis, CARTHAGIN. III. Can. 34. (Labb. t. 2. p. 4172.), ARAUS. I. Can. 12. (ibid. 1205.) expresse declarantibus, ut baptismus non conferatur adultis, qui usum loquelæ amiserunt; nisi constet ex testibus, eos ante voluisse baptizari; quod vero laudata Concilia de baptismo docent, id utique a fortiori tenendum est de sacramentis aliis, utpote minus necessariis, quam sit baptismus. Idem Rituale Romanum vetat, auctoritate Pauli V. editum. Accedit Ecclesiae praxis. Ratio vero a priori est Christi sic ordinantis voluntas, nobis per totius Ecclesiae usum intimata; cui addi potest ratio altera, fundata tamen in priori; quia sacramenti susceptio est initiatio quædam et consecratio; seu religionis professio, quæ sine motu voluntatis fieri nequit.

Dixi 1º. *In adultis*; in parvulis enim nihil tale requiritur, ut constat ex Traditione Apostolica, juxta quam baptizantur infantes in fide Ecclesiae, ut S. Aug. ait serm. 294. (alias 14. de verb. Apost.) c. 18. *Absit, ut ego dicam non credentes parvulos*: ac ante (c. 11.) dixerat: *Credit in altero (scilicet Ecclesia), qui peccavit in altero.*

Dixi 2º. Excepto sacramento Eucharistiae et Poenitentiae: cum enim Eucha-

rictia jam ante susceptionem confecta sit, manet verum sacramentum, etsi invito obtruderetur. Poenitentie vero, quia actus poenitentis contritio, confessio pars materialis sunt, hæc ex parte poenitentis insuper requiruntur ad valorem.

197. Dico II. Hæc tamen intentio sive voluntas ad validam sacramenti susceptionem requisita non est necessario actualis, vel virtualis; sed sufficit habitualis, quæ fundatur in voluntate aliqua priori non retractata, ratione cuius susceptio sacramenti moraliter adhuc censeatur voluntaria. Est communis cum S. Th. hic q. 68. a. 8. Et patet ex laudatis ante Conciliis, quæ volunt baptizari moribundum usu rationis destitutum; modo constet de voluntate ejus praeterita.

Quin ad sacramentum extremæ unctionis sola etiam intentio interpretativa videtur sufficere; ita enim ex ipsa praxi Ecclesie videtur colligi, quæ in moribundis usu sensuum destitutis presumit voluntatem saltem generalem, ut sibi applicentur omnia salutis remedia: nec requirit testimonium voluntatis praeteritæ de suscipiendo hoc sacramento, maxime, si aliunde constet, infirmum esse bene dispositum. Ceterum si ægrotus sui compos sit, aequa ab eo declaratio aliqua voluntatis ad suscipiendum hoc sacramentum exigitur.

198. Obj. I. contr. Concl. 1^{am}. Ex Conciliis. 1º. Concilium FLORENT. et TRID. ad valorem sacramenti tantum requirunt materiam, formam et intentionem ministri; ergo non requiritur intentio suscipientis.

2º. Concilium TOLET. IV. non solum non improbat, sed etiam laudavit factum Sisibuti Hispaniarum regis, qui Judæos ad susceptionem baptismi coegerat; ac Can. 37. de Judæis his decernit: *Qui fidem Christianam vi vel necessitate susperant, tenere cogantur.* Atqui in his Judæis non erat voluntas vel intentio suscipiendi baptismum, utpote ad quem füere metu compulsi.

Ad 1^{am}. R. N. Cons. Quia Concilia eo loco tantum explicant, quid requiratur absolute et universaliter in omnibus sacramentis; intentio autem suscipientis non requiritur essentialiter ad omne sacramentum, ut in parvulorum baptismo et confirmatione patet.

Ad 2^{am}. R. N. min. Sed erant inviti tantum secundum quid, non simpliciter; quia metus, quo erant compulsi, non tollit voluntarium simpliciter, ut aliunde constat. Patres vero Toletani zelum quidem laudaverant regis, non factum ipsum, sed hoc improbarunt, idque fieri deinceps veteruerunt Can. cit. eod.: *de Judæis præcipit S. Synodus nemini deinceps ad credendum vim inferre.*

199. Obj. II. Ex Patribus et summis Pontificibus. 1º. S. AUG. Tr. 26. in Joan. n. 2. *Intrare, inquit, quisquam Ecclesiam potest nolens, accedere ad altare potest nolens, accipere sacramentum potest nolens; credere non potest nisi volens;* ergo. Idem refert L. 4. Confess. c. 4. n. 8. amicum suum Nebridium, cum diu usu sensuum destitutus jacisset, fuisse nescientem baptizatum; qui baptismus iteratus non fuit.

2º. Ex mente Doctoris Angelici in 4. Dist. 6, q. 1. a. 2. quæstiunc. 3. in adultis sufficit sola voluntatis contrariae negatio; ait enim hos percipere

sacmenta, nisi contraria voluntas habitu insit; ergo in his non est necessaria intentio positiva.

3º. INNOCENTIUS III. cap. Majores de Bapt. dicens: *Tunc characterem sacramentalis imprimunt operatio, cum obicem voluntatis contrariae non inveniret obseruentem;* ergo sufficit se mere passive habere. Sic usque adeo **ADRIAN. I. epist. 8.** Saxones (scilicet a CAROLO M. devictos, et ad suscipiendum baptismum compulsi) ait vere fuisse baptizatos, etsi foris duntaxat, non in animo consenserint. Quod confirmat *Glossa in can. Solet*, et cap. *Majores de Bapt.* dicens, validum esse baptismum ab eo susceptum, qui corde dissentit, modo dicat ore, se consentire.

Ad 1º. R. S. Patrem hæc non de sacramento quolibet, sed Eucharistia, enuntiat; verum hanc supra excepimus. Vel si etiam permittatur, eum de baptismo hæc dixisse, commode adhuc explicari posset de infantibus, quatenus non habent actum voluntatis proprium, quo consentiant; quin etiam quoad adultos, quando sunt inviti tantum secundum quid, ac proinde nolentes secundum quid. Amicus vero AUGUSTINI baptismum petierat antea; colligitur inde, quod postea intelligens, teste Aug. ibid., se baptizatum esse, summopere sit letatus. Nimirum non solebat unquam Ecclesia conferre baptismum eum non flagitantibus; sed contra potius, ac subinde satis diu differre eumdem petentibus in priore aeo, usque dum eorum virtutem ac constantiam probe tentasset. Inde igitur illa letitia in amico AUGUSTINI quod ea occasione ad baptismi gratiam citius pervenisset.

Ad 2º. R. S. Doctorem iis verbis solum necessitatem intentionis actualis et virtualis voluisse excludere; quod eodem loco simul enuntiet in adultis requiri intentionem.

Ad 3º. R. Palam est, INNOC. per voluntatem contrariam intelligere eam, qua voluntas prior suscipiendi sacramenti positive retractata fuit; constat inde, quod cap. eod. asserat, dormientes et amentes tunc solum recipere characterem, si prius catechumeni extitissent, i. e. petiissent baptismum catechumenorum more. ADRIANI epistolæ per quam dubiae Criticis fidei sunt, qui plures eidem abnegant. Deinde explicari potest de consensu spontaneo, quod tali non consenserint, quem scilicet tollit metus; quo tamen non obstante consenserunt voluntarie simpliciter; etsi enim metum patiens nolle objectum, si metus abesset, et sic aliquo modo in illud feratur invitus; ex altera tamen parte vult evitare malum, quod intentatur, et vult ipso illud objectum seu medium evitandi intentatum malum. *Glossæ commento* hic non detinemur, quam hoc loco pridem expungi jussit GREGORIUS XIII.

200. Obj. III. Ex histor. Eccl. 1º. Constat, plures fuisse coactos ad suscipiendum baptismum, eumque suscepisse invitatos, qui tamen judicatus fuit validus; ergo, *Prob. Ant.* Sic teste S. GREG. Turonensi L. 6. Hist. Franc. cap. 17. multi Judæi an. 570. coacti sunt ad baptismum. Idem cum Judæis Massiliensis factum esse refert S. GREG. M. L. 1. epist. 47. (al. 45.) idem fecit DAGOBERTUS I. rex Galliæ circa idem fere tempus, et alii.

2º. Plures invitati et reluctantes fuerunt ordinati, valuitque ordinatio; ergo; *Prob. Ant.* Sic Macedonius Eremicola a Flaviano Antiocheno episcopo, etiam ignarus, quid secum ageretur, fuit ordinatus presbyter, ut narrat THEONORET. in Philotheo cap. 23. PAULINIANUS S. Hieronymi frater ordinatus

fuit invitus a S. EPIPHANIO, ut hic ipse refert ad Joan. Hierosolymit., inter Hieronymianas olim 60. nunc 51. n. 4. *Ignorantem eum, et nullam penitus habentem suspicionem per multos diaconos apprehendi jussimus, et teneri os eum; ne forte liberari se cupiens, adjuraret nos per nomen Christi; et primum diaconum ordinavimus, proponentes ei timorem Dei, et compellentes, ut ministraret.* Sic et Bassianus flagris a Memnone Ephesino episcopo compulsa fuit, ut pateretur se ordinari Evazorum episcopum; ut narrat Bassianus ipse epist. ad Valentinius et Marcian. Imperat.

Ad 1º. R. D. Constat plures fuisse coactos, coactione perimente et excludente omne voluntarium N. secus C. Nimirum sicut supra de motu dictum est.

Ad 2º. R. Eadem est responsio. MACEDONII vero ordinatio probabilius nulla fuit; ignorabat enim vere, quid secum ageretur, quod inde constat, eo quod cum peracto ordinationis ritu intellexisset, quod eum ordinasset episcopus, ira commotus, baculo quo uti solebat senex in episcopum et adstantes involans, eos templo expulit. PAULINIANUS vero et BASSIANUS reluctati sunt ab initio ex humilitate potius; ac quidem prior postea acquievit; alter tandem flagris licet longis extorsum consensum dedit; ad hunc enim extorquendum adhibitæ sunt plagæ. Unde de similibus sacrum ministerium ex humilitate et reverentia declinantibus, tali modo eos tandem ad dandum consensum inductos fuisse ait S. Aug. epist. ad Donat. 204. (al. 173. n. 2.) *Multi, ut episcopatum suscipiant, tenentur inviti, perducuntur, includuntur, custodiuntur, patiuntur tanta, quæ nolunt, donec eis adsit voluntas suscipiendi operis boni.* Videtur proinde medium hoc dictasse Ecclesiæ necessitas, ne, cum multi ex humilitate et tremore tam sublimis status, Ecclesiæ manerent orbæ, et destitutæ dignis pastoribus.

201. Obj. IV. Ex ratione cum Vanroy. 1º. Potest religiosus absolute invitus ad superioratum promoveri; civis ad consulatum, quando utilitas vel necessitas communis ordinis, patriæ, id exigit; ergo etiam catholicus invitus promoveri potest ad sacros ordines, si id poscat bonum Ecclesiæ. 2º. Non requiritur consensus in parvulis; ergo neque in adultis; *Prob. Cons.* Quia, quod est necessarium ad essentiam sacramenti, vel semper debet esse tale, vel nunquam.

Ad 1º. R. C. A. N. *Cons.* *Disparitas* petitur 1º. ex voluntate Christi sic institutis nobis communi sensu et praxi Ecclesiæ intimata. 2º. Promotio religiosi ad superioratum, civis ad consulatum tantum denominatio extrinseca est, nihil in subjecto ponens intrinsece, estque duntaxat deputatio hominis ad ministerium et opus externum; ad actiones vero externas pondendas homo hominem cogere potest; et contra ordinatio sacramentalis operatur in anima ipsa gratiam, characterem, potestatem intrinsece; ad haec vero recipienda Ecclesia a Christo non accepit potestatem cogendi voluntatem hominis. Unde argumentum evincit tantummodo hoc, quod exigente necessitate Ecclesiæ, possit ea deputare invitum ad ministerium sacrum, isque etiam admittere tunc teneatur, sic, ut peccet eo casu non admittendo; nihilominus si admittere absolute nolit, efficietur omnino nihil.

Ad 2º. R. C. A. N. *Cons.* *Disparitas* est, quod adulti sint capaces consensus proprii, secus parvuli; hinc consensus parentum, vel Ecclesiæ suffi-

cit. Ita traditio et praxis Ecclesiae semper habuit, ut verbis planis declarat S. AUG. L. 4. de Bapt. c. 24.: *Cum alii pro eis (parvulis) respondent..... valet utique ad eorum consecrationem, quia ipsi respondere non possunt.* At si pro eo qui respondere potest alius respondeat, non itidem valet. Prob. etiam D. Quod est necessarium per modum alicujus partis essentialis vel intrinsece constituentis C. tantum per modum dispositionis ex parte suscipientis subd. ubi est eadem ratio subjecti, ut si subjectum sit capax hujus dispositionis C. hinc in omnibus adultis semper haec dispositio necessaria est: si est diversa subjecti ratio, hocque dispositionis capax non sit N. Tales vero sunt parvuli, quos Christus, a cuius libera voluntate omnis pendebat sacramentorum institutio, ab ea lege exemptos voluit.

202. *Dico II.* Non tamen in suscipiente fides requiritur ad valorem sacramenti, excepto sacramento Poenitentiae.

Patet iterum ex praxi et sensu totius Ecclesiae, que semper ratum habuit, quod sub legitima forma in haeresi receperat haereticus. Dixi: *excepto sacramento Poenitentiae;* quia hujus materia est actus poenitentis, nimirum dolor, qui sine fide haberi non potest.

Nec obstat, quod dicat S. AMBROS. L. 1. de Spir. sancto c. 3. n. 42. sine fide Trinitatis vacuum esse sacramentum; ac S. OPTATUS Milevit. L. 5. de schim. Donatist. advers: Parmen. c. 4. necessariam esse fidem suscipientis, sicut fidem SS. Trinitatis; ambo enim loquuntur de sacramenti fructu, ad cuius consecrationem necessaria est fides, sicut Trinitatis invocatio, inque hoc loco paritatem ponunt; non etiam, quod aequre requiratur ad substantiam sacramenti; *vacuum* enim sacramentum, quo nomine S. AMBROS. utitur, proprie illud dicitur, quod effectum non confert; S. OPTATUS vero, cum de sacramenti valore loquitur, ac quidem baptismi cit. loc. ait: *sine invocatione Trinitatis res non potest geri;* non vero sic de fide loquitur respectu substantiae baptismi; et vero S. Pater loc. cit. baptismus haereticorum et in haeresi susceptum satis declarat valere.

ARTICULUS H.

QUID REQUIRATUR EX PARTE SUBJECTI, UT SUSCIPIAT SACRAMENTUM FRUCTUOSUM?

203. *Præmitto.* Solum de effectu primario, qui est gratia sanctificans, quæstio instituitur; ad consequendum enim secundarium, qui in baptismo, confirmatione, et ordine est character, alia haud opus dispositione est, quam quæ ad valorem requiruntur. Deinde solos adultos spectat quæstio, usuationis pollentes, in parvulis enim et perpetuo amentibus cum nulla requiratur dispositio ad sacramenti valorem, quia incapaces sunt eliciendi vel ponendi cuiusdam actus dispositivi, ex ratione eadem nulla dispositio ad percipiendum sacramenti fructum necessaria est.

Præterea certum est 1°, quod in adultis omnibus ad recipiendam sacramenti gratiam requiratur dispositio aliqua, cum TRID. Sess. 7. Can. 6. et 7. doceat sacramenta non nisi rite suscipientibus et obicem non ponentibus

gratiam conferre. 2°. Quod dispositio haec importet pium aliquem motum voluntatis in Deum; cum ex adultis nemo admittatur in amicitiam Dei, nisi hanc libere amplectatur. 3°. Quod pia illa voluntatis motio esse supernaturalis debeat, cum juxta definitionem Concilii ARAUS. Can. 7. et MILEVIT. Can. 4. nihil ad salutem pertinens cogitare possimus, vel agere, sicut oportet, sine gratia. Sed et TRID. Sess. 6. Can. 3. anathema dicit ei, qui dixerit, sine præveniente Spiritus sancti inspiratione atque ejus adjutorio hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur.

204. *Dico I.* Ut sacramentum Baptismi conferat gratiam adulto qui præter peccatum originale habet peccatum mortale personale, præter actus fidei et spei necessario etiam requiratur actus doloris, qui tamen non est necessario contritio perfecta. Ita cum S. TH. hic q. 68. a. 4. Theologi communiter.

Prob. I. Ex SCRIPTURA. Haec imprimis requirit in adulto fidem supernaturalis, Marc. ult.: *Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvis erit;* et ad Hebr. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Deinde detestationem vite veteris, Act. 2. *Poenitentiam agite, et baptizetur unusquisque vestrum;* et insuper propositum inchoandi vitam novam, Matth. ult. *Euntes docete omnes gentes, docentes eos servare omnia, quæcumque mandavi vobis.*

Prob. II. Ex Conc. TRID., quod Sess. 6. cap. 6. hos actus claris verbis seu dispositionem necessariam prærequirit in adultis.

Quod vero non requiratur necessario contritio perfecta ante baptismum, ratio est, quia hoc sacramentum, uti et poenitentia, per se et directere sunt instituta ad delenda peccata mortalia; ergo non supponunt eorum remissionem; igitur nec contritionem perfectam, per quam ea semper et infallibiliter remittuntur.

Dixi: *requiri dolorem in eo, qui præter originale habet mortale personale;* qui enim solum originale habet, non tenetur de eo dolorem formalem elicere; eo quod non sit commissum voluntate propria; proinde nec voluntate propria necessario retractandum; unde eo casu actus fidei et spei sufficiunt.

205. *Dico II.* Ut obtineatur effectus sacramenti Poenitentiae, in peccatore requiritur 1°. dolor supernaturalis de omni peccato mortali commisso cum proposito non peccandi de cætero; 2°. integra peccatorum gravium confessio, saltem in voto. Rursum communis cum D. TH. 3. p. q. 68. cit. a. 6.

Constat ex TRID. Sess. 6. cap. 14. ac Sess. 14. cap. 4. et 5. Ac ratio est; quia, in hac providentia nullum peccatum mortale sine ejus retractatione et confessione saltem in voto remittitur. Deinde dolor, propositum et confessio hujus sacramenti partes essentiales sunt; ergo nequidem valide, multo minus fructuose sine his actibus suscipitur.

206. *Dico III.* Sacraenta vivorum per se ad fructuosam sui receptionem in suscipiente statum gratiae prærequirunt: secus sacramenta mortuorum.

Prob. 1°. p. Quia sacramenta vivorum ideo sic dicta, quod, ex institutione sua primaria, supponant in subjecto vitam spiritualem animæ, quæ per gratiam habetur; igitur hanc in subjecto supponunt præexistere. Hinc, ut

digne et fructuose recipiatur ab eo, qui conscientiam peccati gravis habet, comparari ante debet status gratiae, ac quidem ab eo, qui Eucharistiam recepturus est, comparari determinate per præviam confessionem debet, si haberi possit copia confessarii, statuente ita TRID. Sess. 13. cap. 7. juxta illud Apostoli : *Probet autem se ipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat;* in defectu tamen confessarii, casu quo recipienda esset Eucharistia, velut a sacerdote, cui celebrandum incumbit, contritio perfecta sufficeret. Pro reliquis vivorum sacramentis etsi idem non æque TRID. statuerit, ac proinde vere probabilis sit Theologorum sententia, ad hec fructuose suscipienda sufficere, si homo peccati sibi conscious contritionem perfectam eliciat, cum et haec vim justificandi habeat; suadenda tamen in praxi potius confessio est, ceu medium facilius securiusque statum gratiae reparandi.

Prob. 2^a. p. Quia, cum sacramenta mortuorum instituta sint ad gratiam, vitam spirituale conferendam, evidens fit, hanc iis non necessario præsupponi.

Dixi ante : *ut digne suscipiantur ab eo, qui conscientiam peccati habet;* nam in justo non requiritur dispositio alia quoad sacramenta vivorum, quam debita intentio, saltem habitualis ea suscipiendi; ut dictum Art. præc.

DE SACRAMENTIS TRIBUS PRIORIBUS

DE BAPTISMO, CONFIRMATIONE ET EUCHARISTIA.

1. In sacramentorum numero loco priore in Theologia Baptismus, Confirmationis et Eucharistia pertractanda veniunt, ordine Ecclesiæ usitato, que in Concilio FLORENTINO et TRIDENTINO isto ea loco reposuit. Nec deest convenientia; quam a vita corporali desumptam reddit Doctor Angelicus in 3^a. p. q. 6⁵, quacum illa spiritualis quamdam conformitatem habet. In corporali vero vita, quæ ad perfectionem ipsius hominis pertinent, ordine naturæ præcedunt ea, quæ spectant ad perfectionem multitudinis; unum enim prius est quam multitudo : porro inter ea ipsa, que ad perfectionem personæ propriæ attinent, rursus priora sunt illa, que per se ad perfectionem hominis ordinantur, hoc est, quibus sua perfectionem aliquam vitæ acquirit, quam quæ ad hanc ordinantur per accidens, velut removendo impedimenta vitæ, ægri-tudines et similia : ita in spirituali vita, quæ sacramentorum principalis finis est, et ad cuius perfectionem aliquam, ceu finem proprium, quodlibet sacramentum ordinatum est, inter sacramenta illa præcedunt reliquis, quibus homo in hac spirituali vita respectu sui, et per se perficitur. Ac quoniam in vita corporali homo quoad se, ac per se perficitur tripliciter, 1°. quidem generatione, qua homo esse et vivere incipit, hujus loco in altera spirituali Baptismus est, spiritualis regenerationis sacramentum, juxta illud Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto,* et ad Tit. 3. *Per lavacrum regenerationis.* 2°. Augmento, quo natus homo ad quantitatem perfectam, virtutemque perducitur; ejus loco in spirituali vita Confirmationis est, in qua datur Spiritus sanctus ad robur, cum, observante S. AUGUSTINO, ideo baptizatis jam tum Apostolis dictum sit, Lnc. ult. *Sedete in civitate, doneo induamini virtute ex alto.* 3°. Nutritione, quæ in homine vita et virtus conservatur; hujus vices in vita spirituali Eucharistia subit, juxta illud Joan. 6. *Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus,* Item ibid. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, etc.* Pœnitentia vero et Extrema Unctio ad perfectionem spiritualem hominis ordinantur quasi per accidens, Pœnitentia ad restituendam, si vitium passa sit, animæ sanitatem; Extrema Unctio ad salvationis, quam inchoat Pœnitentia, consummationem; unde et tribus prioribus ordine considerationis posteriora sunt. Ordo tandem ac Matrimonium que ad perfectionem ordinantur multitudinis, tunc et loco ultimo veniunt. Tria igitur prima sacramenta complectemur Dissertationibus totidem, ac quidem aget 1^a. *De Baptismo;* 2^a. *De Confirmatione;* 3^a. *De augustissima Eucharistia.*